

**XIX WALNE ZGROMADZENIE
FEDERACJI BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH FIDES
WROCŁAW, 2–4 WRZEŚNIA 2013**

Justyna Waluś*

Biblioteka Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego
Szczecin

2–4 września – jak co roku od wielu lat – zgromadzili się, tym razem we Wrocławiu, przedstawiciele bibliotek kościelnych zrzeszonych w Federacji Bibliotek Kościelnych „FIDES”³. W Walnym Zgromadzeniu uczestniczyło 69 osób z 43 bibliotek członkowskich Federacji. Uczestników gościło Metropolitalne Wyższe Seminarium Duchowne.

Spotkanie rozpoczęło się w godzinach popołudniowych. Gospodarze powitali przybyłych prezentacją projektu nowej Biblioteki Diecezjalnej we Wrocławiu.

Drugiego dnia gości powitał rektor Papieskiego Wydziału Teologicznego ks. dr hab. A. Tomko. Opowiedział o rozwoju uczelni katolickich we Wrocławiu, a w tym kontekście o PWT – jego powstaniu, działalności, planach i nowych kierunkach studiów wprowadzanych do oferty. Po wystąpieniu księdza rektora rozpoczął się blok konferencyjny.

W pierwszej kolejności uczestnicy wysłuchali interesującego wykładu prof. M. Piđtypczak-Majerowicz zatytułowanego *Badania proveniencyjne w biblio-*

* Mgr Justyna Waluś, pracownik Biblioteki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego. Adres: Wydział Teologiczny Uniwersytetu Szczecińskiego, 71-459 Szczecin, ul. Papieża Pawła VI nr 2; e-mail: j.walus@bg.szczecin.pl.

¹ Biblioteka Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego jest członkiem Federacji Bibliotek Kościelnych „FIDES”, zrzeszającej polskie biblioteki kościelne, seminaryjne, klasztorne oraz biblioteki wydziałów teologicznych, od roku 1991 (wówczas jeszcze jako biblioteka szczecińskiego AWSD).

tekach kościelnych, która zreferowała podstawowe cele tychże badań. Wyjaśniła, że pozwalają one przede wszystkim udzielić odpowiedzi na pytania o pochodzenie książek, ustalić charakter zbiorów, sposób ich gromadzenia i zainteresowania czytelnice właścicieli. W wystąpieniu prelegentka opisała narzędzia badawcze mogące stanowić dużą pomoc w pracy – są to wszelkiego rodzaju dokumenty i protokoły biblioteczne, inwentarze, katalogi, zapisy testamentalne. Bogate informacje badacze mogą czerpać również z literatury wspomnieniowej, pamiętnikarskiej oraz podręczników dotyczących badań proveniencyjnych. Najwięcej uwagi prelegentka poświęciła znakom własnościowym; określiła je jako „środki komunikacji”. Znaki te umieszczone są w ustalonych lub dowolnych miejscach książki. Niegdyś były zróżnicowane (exlibrisy, superexlibrisy, pieczętki, nalepki, oprawy introligatorskie) i rozbudowane (na przykład znaki narracyjne – informujące o sposobie nabycia, miejscu, cenie, kupującym, sprzedającym). Dziś to głównie pieczęcie i zapisy dedykacyjne. Duża liczba znaków własnościowych świadczy o wędrowce książki przez ręce kolejnych właścicieli, środowiska i księgozbiory. Oznacza to, że książka „żyła” – była czytana, użytkowana, potrzebna. Znaki ujawniają nam sposób czytania i zakres wykorzystania materiałów przez właścicieli, informują o zmianach „stylu gromadzenia” w kolejnych epokach. Pozwalają poznać historię powstawania księgozbiorów prywatnych i zbiorów bibliotecznych, są bogatym źródłem wiedzy o faktach dotyczących ogólnie pojmowanej historii książki.

Równie interesujące było wystąpienie ks. dr. hab. R. Pietkiewicza – *Uwagi do bibliografii biblijnej Karola Estreichera*. Prezentowana bibliografia jest niezwykle pomocna w prowadzeniu badań proveniencyjnych. Prelegent opisał strukturę bibliografii – wskazał, gdzie szukać informacji potrzebnych do opisania danego druku, przedstawił trudności w poruszaniu się po tejże bibliografii. Przedstawił ponadto – jako przykłady – kilka opisów stanowiących punkt wyjścia do odkrywania nowych, zaskakujących informacji na temat niezbadanych druków. Były to między innymi opisy druków Szymona Budnego oraz *Psalmy Dawidowe* w tłumaczeniu Salomona Rysińskiego. W wystąpieniu podkreślono, że praca badacza nie powinna być mechaniczna, a uważne badanie nawet pozornie dobrze znanych dokumentów może otworzyć zaskakujące perspektywy prowadzące do odkrycia druków, o których istnieniu nie ma świadomości – czasami znane druki okazują się czymś zupełnie innym.

Część druga bloku konferencyjnego poświęcona została zagadnieniu promocji bibliotek w mediach tradycyjnych i społecznościowych. Przedstawi-

cielki Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego – D. Chłopkowska-Siwecka i A. Musioł – w referacie *Promocja bibliotek w mediach społecznościowych* poruszyły problem zjawiska web 2.0, mówiąc o plusach i minusach wykorzystania tychże mediów. Do zalet zaliczyły długoterminowość raz podjętej „inwestycji”, brak kosztów, bezpośredniość kontaktu i możliwość prowadzenia dialogu z odbiorcą. Web 2.0 to również barometr potrzeb i oczekiwań użytkowników. Minusem (lub trudnością) jest konieczność starannego przemyślenia publikowanych treści przez osobę odpowiedzialną i znajomości przez nią prawa autorskiego. Prelegentki przedstawiły krótki instruktaż, jak przyciągnąć uwagę odbiorcy – użytkownika mediów społecznościowych. Rozwój mediów daje nową przestrzeń do działania, ale i stanowi nowe zagrożenie – jednak dziś to już część życia codziennego, w tym również funkcjonowania i pracy bibliotek.

Wystąpienie A. Wałek z Biblioteki Głównej i OINT Politechniki Wrocławskiej zatytułowane *Strony WWW bibliotek jako element promocji i narzędzie komunikacji z użytkownikiem* poświęcone było stronom WWW bibliotek i ich funkcji w działalności tychże. Coraz bardziej powszechny dziś hybrydowy charakter zbiorów bibliotecznych stawia nowe wymagania przed pracownikami i narzuca konieczność wprowadzania coraz to nowych funkcji w obrębie administrowanych przez nich stron internetowych. Wymagania te dotyczą przede wszystkim selekcji danych oraz odpowiedniego ich przetwarzania. WWW to jednocześnie sposób promocji zasobów bibliotecznych – nawiązano tu do wystąpienia M. Pidtypczak-Majerowicz i jej uwagi o braku informacji na temat ciekawych zbiorów – zwłaszcza w przypadku niewielkich bibliotek kościelnych czy klasztornych oddalonych od ośrodków naukowych. Dzięki internetowi pomocne informacje o zbiorach (nawet szczątkowe) mogą otwierać przed badaczami nowe możliwości.

M. Józwiak z Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu przybliżyła słuchaczom mający swe początki w latach dziewięćdziesiątych katalog centralny NUKAT (*Katalog centralny NUKAT – 10 lat współkatalogowania*). Obecnie przy tworzeniu katalogu współpracuje – czynnie i biernie – 121 bibliotek z całej Polski. Prelegentka opowiedziała o jego historii oraz strukturze i pełnionych funkcjach. Opisała ponadto metody pracy i korzyści, jakie przynosi bibliotekom współkatalogowanie.

Przedstawicielka Wydawnictwa Naukowego PWN SA A. Radoszewska w interesujący sposób zaprezentowała możliwości platformy IBUK Libra PWN.

Jest to przedsięwzięcie mające na celu zgromadzenie wielu wydawnictw na jednej platformie. IBUK LIBRA to pierwsza i największa w Polsce czytelnia książek w języku polskim z zakresu humanistyki, nauk społecznych, ekonomicznych, matematyczno-przyrodniczych, prawnych, medycyny i informatyki.

Na zakończenie głos zabrał przewodniczący Federacji Bibliotek Kościelnych ks. dr J. Witczak. Przybliżył historię FIDES, cele, które postawiono jej na początku działalności, przebieg ich realizacji i plany, wśród nich znalazła się idea stworzenia nowego centralnego katalogu bibliotek kościelnych za pomocą systemu KOHA.

Popołudnie drugiego dnia Walnego Zgromadzenia uczestnicy mieli przyjemność spędzić w Henrykowie, gdzie zwiedzili pocysterski zespół klasztorny z kościołem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Jana Chrzciciela.

Kolejny – ostatni już dzień – poświęcono na prezentację działań poszczególnych bibliotek, ich całorocznej pracy oraz omówienie problemów, z jakimi bibliotekarze spotykają się na co dzień.

Jak zawsze poruszono też wiele spraw natury organizacyjnej. W bieżącym roku zakończyła się pięcioletnia kadencja zarządu, odbyły się więc wybory nowego zarządu oraz komisji skrutacyjnej. Zdano ponadto relację z całorocznej pracy.

W programie tego dnia znalazło się również zwiedzanie wrocławskiego Muzeum Archidiecezjalnego, gdzie przechowywany jest oryginał *Księgi Henrykowskiej* (warto w tym miejscu dodać, że wersja zdigitalizowana tego dzieła dostępna jest w bibliotece cyfrowej Federacji FIDES²) oraz obraz Łukasza Cranacha *Madonna pod jodłami*.

Coroczne spotkania bibliotekarzy pozwalają pracownikom odległych od siebie placówek na odnowienie starych kontaktów oraz nawiązanie nowych, podzielenie się problemami i pomysłami na ich rozwiązywanie. Sprawiają też, że współpraca oraz kontakty służbowe stają się łatwiejsze i bardziej efektywne.

² <http://digital.fides.org.pl/dlibra> (20.01.2014).